

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Szczecinie

INSTYTUT HISTORYCZNY
UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

Przewrót majowy 1926 roku

28–29 maja 2026

Program konferencji

Program konferencji

28 maja 2026

Przystanek Historia IPN (Plac Brama Portowa 1)

OTWARCIE KONFERENCJI

- 9.30 dr hab. prof. US Konrad Graczyk (Zastępca Dyrektora Biura Badań Historycznych IPN)
dr hab. prof. US Agnieszka Szudarek (Dyrektorka Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego)

DYSKUSJA

- 10.00 prof. Janusz Faryś, prof. Mariusz Wołos,
prof. Marek Kornat i prof. Krzysztof Kawalec
moderator: prof. Tomasz Sikorski

PRZERWA OBIADOWA

- 12.00 Restauracja Zielone Patio

DALSZA CZĘŚĆ KONFERENCJI

- 13.15 Wyjazd autokarem do Kampusu Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Krakowska 71–79)

Panele I–IV

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Krakowska 71–79)

I PANEL | SALA 67

prowadzenie: prof. dr hab. Adam Wątor

- 14.00 dr Mateusz Ratyński **Kulisy powstania III rządu Wincentego Witosa (kwiecień–maj 1926 roku)**
14.20 dr hab. Jerzy Gaul „Jedna tylko część narodu”. **Rola społeczeństwa w przewrocie majowym Józefa Piłsudskiego**
14.40 mgr Tomasz Kisiel **Recepcja zamachu majowego wśród reprezentantów krakowskich struktur Narodowej Demokracji**
15.00 dr Maciej Motas **Zamach majowy w memuarystyce polityków Narodowej Demokracji**

- 15.20 Przerwa kawowa

- 15.30 dr hab. prof. UMCS Marek Sioma **Ludowcy wobec zamachu stanu Józefa Piłsudskiego**
15.50 dr hab. prof. US Eryk Krasucki **„Błąd majowy” w perspektywie procesu stalinizacji Komunistycznej Partii Polski jako sekcji Kominternu**
16.10 prof. dr hab. Waldemar Kozyra **Zamach stanu Marszałka Józefa Piłsudskiego w 1926 roku i jego wpływ na przekształcenia ustrojowe i administracyjne RP w latach 1926–1939**
16.30 dr hab. prof. US Lech Krzyżanowski **„Musi być wśród sędziów wyczucie interesu państwowego jako dobra powszechnego”. Konsekwencje przewrotu majowego dla wymiaru sprawiedliwości w Polsce**

DYSKUSJA

- 16.50 Zakończenie pierwszego dnia obrad

II PANEL | SALA 134

prowadzenie: dr hab. Przemysław Benken

- 14.00 dr hab. prof. US Andrzej Wójcicki **Zmiany w korpusie generałów Wojska Polskiego w latach 1926–1935. Próba bilansu**
14.20 dr hab. prof. UWM Wiesław Łach **Wpływ przewrotu majowego na organizację i funkcjonowanie Wojska Polskiego do 1935 roku**
14.40 dr Paweł Borek **Udział 22 pułku piechoty w zamachu majowym 1926 roku**
15.00 dr Jacek Magdoń **Udział Strzelców Podhalańskich w wydarzeniach „przewrotu majowego” 1926 roku**

- 15.20 Przerwa kawowa

- 15.30 prof. dr hab. Aleksander Smoliński **Generał Kazimierz Sosnkowski wobec zamachu majowego**
15.50 prof. dr hab. Mirosław Golon **Spory, polemiki, wątpliwości? Wokół reakcji generała Kazimierza Sosnkowskiego na zamach majowy w 1926 roku**
16.10 dr hab. prof. IH PAN Przemysław Olstowski **Generał Gustaw Orlicz-Dreszer: wojskowa ręka Marszałka w Maju 1926 roku**
16.30 dr Sławomir S. Maksymowicz **Generał dywizji Bolesław Wieniawa Długoszowski (1881–1942). Wierny Polsce do końca**

DYSKUSJA

- 16.50 Zakończenie pierwszego dnia obrad

III PANEL | SALA 155

prowadzenie: prof. dr hab. Tomasz Sikorski

- 14.00 dr hab. Paweł Duber **Demokracja bez demokratów? O kulturze politycznej II RP i genezie zamachu majowego**
14.20 dr Michał Zarychta **Przewrót majowy i piłsudczykowski „kult action directe”. Akcja bezpośrednia w polskiej i zachodniej kulturze politycznej I połowy XX wieku**
14.40 mgr Jakub Chruściel **Przewrót majowy w perspektywie filozoficzno-konstytucyjnej: między legalnością, legitymizacją a przebudową ustroju**
15.00 mgr Agnieszka Bejnar-Bejnarowicz **„Echa krwawych dni” – przewrót majowy w nacjonalistycznej i katolickiej prasie kobiecej dwudziestolecia międzywojennego**

DEBATA STUDENCKA

- 15.30 **Przewrót majowy – próba ratowania demokracji, czy jej demontażu?**
prowadzenie: prof. dr hab. Tomasz Sikorski

- 15.20 Przerwa kawowa

prowadzenie: dr Artur Kubaj

- 15.30 prof. dr hab. Jarosław Kłaczek **Zamach majowy z perspektywy sił politycznych i społeczeństwa Polskiego Pomorza**
15.50 dr Piotr Bojarski **„Pan Piłsudski będzie rządzić, ot co”. Kilka wileńskich refleksji o przewrocie majowym**
16.10 dr Robert Kolasa **Obraz przewrotu majowego w prasie lokalnej północnej Wielkopolski**
16.30 dr hab. prof. UK Jarosław Durka **Przewrót majowy w świetle sprawozdań starosty powiatu jarocińskiego i prasy południowej Wielkopolski**
16.50 prof. dr hab. Maciej Fic **Recepcja przewrotu majowego w prasie województwa śląskiego**
17.10 prof. dr hab. Anna Landau-Czajka **Bratobójcza walka czy ocalenie państwa? Obraz zamachu majowego w podręcznikach do historii dla dzieci i młodzieży 1930–2025**

DYSKUSJA

- 17.30 Zakończenie pierwszego dnia obrad

IV PANEL | SALA UNIWIZJI

prowadzenie: prof. dr hab. Henryk Walczak

- 14.00 dr Krystian Szudarek **Kontynuacja czy zmiana? Polska polityka zagraniczna przed i po przewrocie majowym 1926 roku w ocenie brytyjskiej dyplomacji**
14.20 prof. dr hab. Stanisław Sierpowski **Reakcja Rzymu na zamach majowy**
14.40 prof. dr hab. Małgorzata Gmurczyk-Wrońska **Przewrót majowy z francuskiej perspektywy**
15.00 dr hab. prof. UMK Elżbieta Alabrudzińska **Dyplomacja niemiecka wobec przewrotu majowego 1926 roku**

- 15.20 Przerwa kawowa

prowadzenie: dr Krystian Szudarek

- 15.30 prof. dr hab. Florin Angel **“Military Revolution”, “Civil War” or “Coup d’état”? On the events of May 1926 in Poland, according to what Romanians read about in the Bucharest national newspapers**
15.50 dr hab. prof. UKW Helena Głogowska **Białorusini wobec przewrotu majowego**
16.10 dr hab. prof. UJ Agnieszka Kastory **Popularyzacja konstytucji kwietniowej przez Poselstwo RP w Bukareszcie**
16.30 prof. dr hab. Krzysztof Buchowski **Wydarzenia lat 1926–1927 z perspektywy mniejszości polskiej na Litwie i litewskiej w Polsce**

DYSKUSJA

- 16.50 Zakończenie pierwszego dnia obrad

29 maja 2026

Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Krakowska 71–79)

I PANEL | SALA 67

prowadzenie: dr Artur Kubaj

- 10.00 mgr Mateusz Ulanowicz **Przewrót majowy a Najwyższy Trybunał Administracyjny – wpływ**

- zamachu z 1926 roku na funkcjonowanie pierwszego polskiego sądu administracyjnego
- 10.20 dr Bogusław Gąszcz Przewrót majowy a nadawanie nominacji notarialnych w byłej dzielnicy pruskiej (1926–1933)
- 10.40 mgr Adrian Kossowski „Białe plamy” – o następstwach dekretów prasowych z 1927 roku
- 11.00 Przerwa kawowa
- 11.10 dr hab. prof. UWB Grzegorz Zackiewicz Wpływ przewrotu majowego na sytuację w ruchu związkowym w Polsce w latach 1926–1928
- 11.30 dr Michał Laszczkowski Postawy członków polskich korporacji akademickich w obliczu przewrotu majowego
- DYSKUSJA
- 11.50 Podsumowanie obrad
- II PANEL | SALA 134
prowadzenie: prof. dr hab. Tomasz Sikorski
- 10.00 mgr Magdalena Kaczmarek „Robią ze mnie kotka z różową kokardą, a ja czuję się tygrysem” – Józef Piłsudski przed i po zamachu majowym we wspomnieniach ppłk. Aleksandry Zagórskiej
- 10.20 prof. dr hab. Jacek Piotrowski Geneza piłsudczykowski korpusu urzędniczo/eksperckiego po zamachu majowym na podstawie analizy losów Bronisława Helczyńskiego
- 10.40 dr hab. prof. UAM Sebastian Paczós Polscy konserwatyści wobec zamachu majowego – casus Michała i Jana Bobrzyńskiego
- 11.00 Przerwa kawowa
- 11.20 dr hab. prof. UŚ Jarosław Tomasiewicz Ostatni romantyk? Jan Belcikowski (1874–1940) – zapomniany ideolog piłsudczykowski
- 11.40 mgr Magdalena Majkowska Postawa Zbigniewa Madeyskiego wobec przewrotu majowego 1926 roku jej późniejsze reminiscencje
- 12.00 mgr Michał Gniadek-Zieliński Chrobry – Dmowski – Piłsudski. Przewrót majowy jako doświadczenie pokoleniowe

- 12.20 dr hab. Ariel Orzełek Dawnych mocarstwowców zmagania z Majem i Polską pomajową. Przypadki Aleksandra Bocheńskiego, Ksawerego Pruszyńskiego, Konstantego Łubieńskiego i Jana Meysztowicza
- dr Arkadiusz Maślach Piłsudczycy i sanacja w komunikowaniu naukowym Feliksa Konecznego (1862–1949)
- DYSKUSJA
- 13.00 Podsumowanie obrad
- III PANEL | SALA 155
prowadzenie: dr hab. prof. US Eryk Krasucki
- 10.00 lic. Karolina Tomala Obraz państwa w dyskursie politycznym Lublina przed i po maju 1926 roku. Analiza prasy, odezw i raportów administracyjnych
- 10.20 dr Karol Kubicki Reakcje duchowieństwa i echa przewrotu majowego w środowiskach kościelnych Lwowa
- 10.40 dr Przemysław Pazik Przewrót i konkordat – polityka obozu sanacyjnego wobec Kościoła katolickiego na przykładzie prac nad realizacją konkordatu z 10 II 1925 roku
- 11.00 Przerwa kawowa
- 11.20 dr Marcela Gruszczyk Między narracją pedagogiczną a debatą polityczną: recepcja przewrotu majowego w prasie nauczycielskiej II RP
- 11.40 prof. dr hab. Pavol Matula Refleksja przewrotu majowego Piłsudskiego w 1926 roku oraz Polski międzywojennej w słowackich i czeskich podręcznikach historii (1948–1989)
- 12.00 mgr Rafał Juściński Przewrót majowy i jego wpływ na ocenę postaci Józefa Piłsudskiego w polityce historycznej PRL lat osiemdziesiątych XX wieku
- 12.20 dr hab. prof. UMK Michał Strzelecki Uwarunkowania międzywojennej refleksji o przewrocie majowym
- 12.40 Przerwa kawowa
- 13.00 prof. dr hab. Grzegorz Radomski Obraz zamachu majowego w sztuce polskiej XX i XXI wieku
- 13.20 dr Czesław Witkowski Jak (nie) pamiętamy o majowym zamachu stanu z 1926 roku. Obecność

- wydarzenia w debacie publicznej, literaturze, kulturze popularnej i edukacji szkolnej
- 13.40 mgr Paweł Przeździecki Przewrót majowy na wystawie stałej Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku
- 14.00 mgr Michał Janik „Gdy bracia się waśnią” – nowe tropy i interpretacje na wystawie czasowej Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku w stulecie przewrotu majowego
- DYSKUSJA
- 14.20 Podsumowanie obrad
- IV PANEL | SALA 159
prowadzenie: prof. dr hab. Henryk Walczak
- 10.00 prof. dr hab. Oleh Razyhrayev Przewrót majowy 1926 roku na łamach największej ukraińskiej galicyjskiej gazety „Dilo”
- 10.20 dr Ruslana Martseniuk, dr Andrii Rukkas Między nadzieją a rozczarowaniem. Ukraińska emigracja polityczna wobec przewrotu majowego 1926 roku
- 10.40 dr hab. prof. UJ Jan J. Bruski Czy Petlura zapłacił życiem za powrót do władzy Marszałka Piłsudskiego? Przewrót majowy a paryski zamach na przywódcę emigracji ukraińskiej
- 11.00 Przerwa kawowa
- 11.20 prof. dr hab. Joanna Gierowska-Kałuża Stanowisko liderów mniejszości białoruskiej w Polsce wobec zamachu majowego 1926 roku. „Błąd” czy taktyka?
- 12.00 prof. dr hab. Jacek Bartyzel Powstanie cristeros w Meksyku porewolucyjnym (1926–1929). Geneza – przebieg – następstwa
- DYSKUSJA
- 12.20 Podsumowanie obrad

ORGANIZATORZY

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Szczecinie

INSTYTUT HISTORYCZNY
IMMUNITAS SECUNDARIA

PATRONI MEDALNI

